

Otázky lékové politiky – lékaři (telefonické dotazování)

Česká republika – Státní ústav pro kontrolu léčiv – organizační složka státu

10.4.2012

Obsah

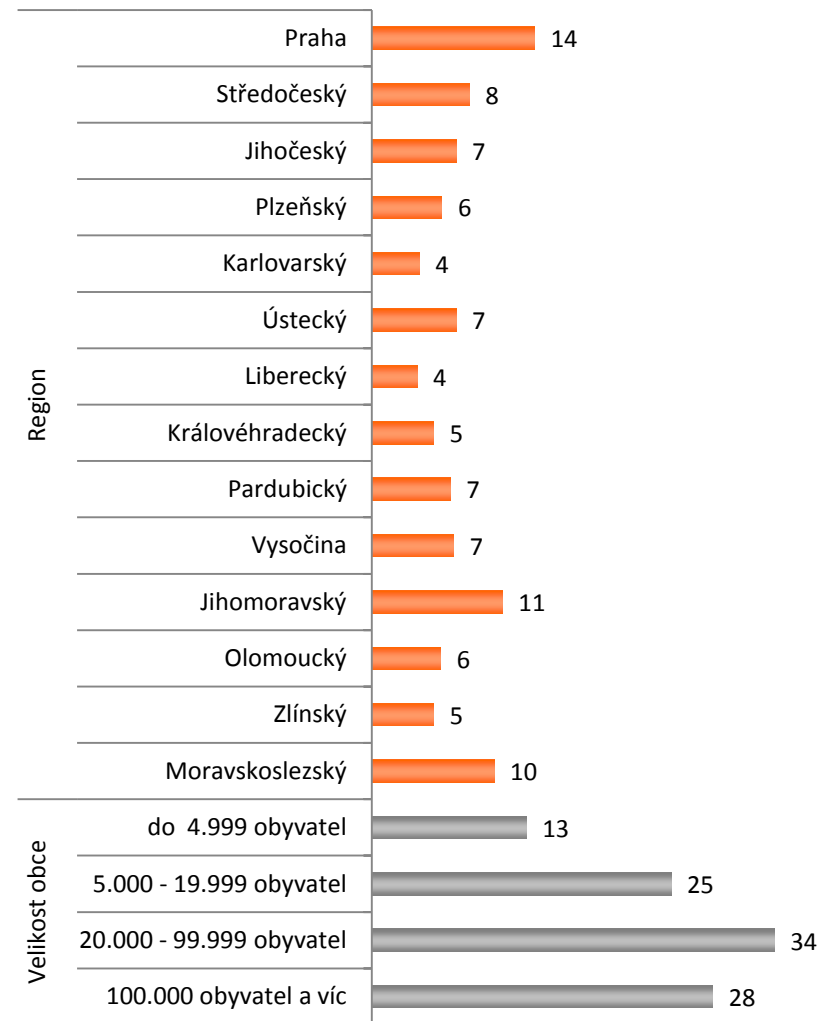
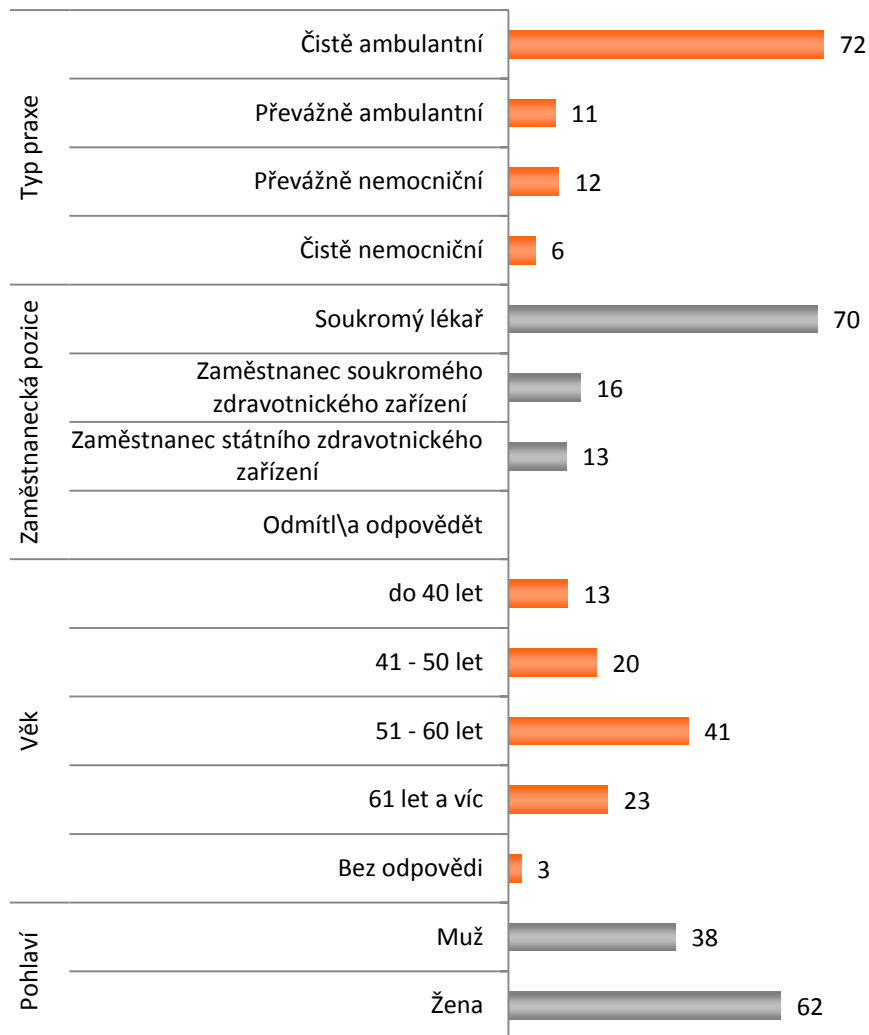
	strana
▪ Metodika	3
▪ Struktura souboru	4
▪ Hlavní zjištění	6
▪ Podrobné výsledky	9
▪ Nejčastěji užívané zdroje informací o léčivých přípravcích	10
▪ Hlášení nežádoucích účinků léčiva	11
▪ Nejčastější způsoby získávání informací o bezpečnostním riziku léčiva nebo stažení léčiva z důvodu závady jakosti	13
▪ Používání internetu. Hodnocení přehlednosti internetových stránek SÚKL a srozumitelnosti zveřejněných informací	12
▪ Nejčastěji vyhledávané informace na internetových stránkách SÚKL	14
▪ Hodnocení lékového bulletinu Farmakoterapeutické informace	15
▪ Hodnocení informačního zpravodaje Nežádoucí účinky léčiv	16
▪ Vliv reprezentantů farmaceutických firem na preskripci	17
▪ Nosí pacienti do ordinace nepoužité léky určené k likvidaci? Předpokládané nejčastější důvody vyhazování nepoužitých léčiv	18
▪ Znění otázek	19

Metodika

Výzkum	Sociologický výzkum na téma: Otázky lékové politiky - lékaři
Dodavatel	Factum Invenio, s.r.o.
Metoda	CATI dotazování
Sběr dat	Telefonické dotazování s podporou počítače
Průměrná délka pozorování	10 minut
Sběr	27.2. - 9. 3. 2011
Časové srovnání: Velikost výběrového soubor	Factum Invenio: CATI, n = 1008 STEM /MARK 2011: CATI, n = 1004 STEM /MARK 2010: CATI, n = 1000

Struktura souboru - lékaři

v %, n = 1008

Struktura souboru - lékaři

Struktura dle specializace

	n	%
Celkem	1008	100,0
Alergologie\Klinická imunologie	10	1,0
ARO	25	2,5
Dermatologie	21	2,1
Dětské lékařství	94	9,3
Diabetologie	4	,4
Fyzioterapie	28	2,8
Gynekologie a porodnictví	62	6,2
Hematologie	2	,2
Chirurgie	63	6,3
Infekční	4	,4
Interní obory	116	11,5
Klinická biochemie + mikrobiologie	3	,3
Klinická onkologie	4	,4
Neurologie	41	4,1
Oftalmologie	39	3,9
ORL	34	3,4
Ortopedie	28	2,8
PL pro dospělé	148	14,7
Pneumologie a ftizeologie	19	1,9
Psychiatrie	37	3,7
Radiologie a zobrazovací metody	7	,7
Stomatologie	189	18,8
Urologie	20	2,0
jiné	10	1,0

Hlavní zjištění

Hlavní zjištění

VYUŽÍVANÉ INFORMAČNÍ ZDROJE O LÉČIVÝCH PŘÍPRAVCÍCH / VLIV FARMACEUTICKÝCH REPREZENTANTŮ NA PRESKRIPCI LÉKŮ

- Informace o léčivých přípravcích lékaři nejčastěji čerpají z odborné literatury / časopisů, Internetu obecně a od farmaceutických reprezentantů.
- Více jak tři čtvrtiny lékařů připouští jistý vliv návštěv farmaceutických reprezentantů na jejich preskripci – 32 % lékařů k jejich doporučením přihlíží a 45 % lékařů k doporučením sice přihlíží, ale pouze výjimečně. Necelá pětina (23 %) doporučení farmaceutických reprezentantů nebere v úvahu.
- Informace o bezpečnostním riziku léčiva nebo stažení léčiva z důvodu závady jakosti získávají lékaři nejčastěji od SÚKLu (56 %) dále pak od distributora léčiv (32 %) a držitele rozhodnutí o registraci (27 %).

VYUŽÍVÁNÍ A HODNOCENÍ INFORMAČNÍCH ZDROJŮ O LÉČIVÝCH PŘÍPRAVCÍCH POSKYTOVANÝCH SÚKL

- Internet používá 93 % lékařů, z nich pak tři čtvrtiny znají internetovou stránku www.sukl.cz.
- Lékaři, kteří používají Internet, internetové stránky SÚKLu hodnotí jako přehledné a zveřejněné informace za srozumitelné (rozhodně ano 25 %, spíše ano 43 %).
- Lékaři, kteří znají internetové stránky SÚKLu, na nich nejčastěji vyhledávají informace o lécích (31 %) a informace o nežádoucích účincích léků (27 %).
- Bulletin Farmakoterapeutické informace čtou více jak dvě třetiny lékařů (69 %). Za zdroj objektivních informací, které využívají během praxe, označuje tento bulletin 61 % ze všech lékařů (rozhodně ano 28 %, spíše ano 33 %).
- Informační zpravodaj Nežádoucí účinky léčiv zná 69 % lékařů. V porovnání s loňským rokem znalost vzrostla o 8 procentních bodů. Šest lékařů z deseti hodnotí informační zpravodaj NÚL jako zdroj objektivních informací, které využívají během své praxe (rozhodně ano 32 %, spíše ano 28 %).

Hlavní zjištění

HLÁŠENÍ NEŽÁDOUCÍCH ÚČINKŮ

- S podezřením na nežádoucí účinek léčiva se někdy setkalo 73 % lékařů, z nich pak přibližně polovina tuto informaci dále nepředává, ale vše řeší jen s pacientem, 28 % zaslalo hlášení SÚKLu a pětina lékařů předala tuto informaci držiteli registrace.

DŮVODY VYHAZOVÁNÍ NEPOUŽITÝCH LÉČIV ZE STRANY PACIENTŮ

- Přibližně čtyři lékaři z deseti zmiňují, že jim pacienti do ordinace nosí nepoužité léky určené k likvidaci – 7 % lékařům často, 36 % výjimečně.
- Podle 29 % lékařů lidé nejčastěji vyhazují nepoužitá léčiva z důvodu prošlé doby použitelnosti, podle pětiny lékařů je lidé nejčastěji vyhazují proto, že je měli doma do zásoby a nyní je již neužívají. Přibližně stejný podíl lékařů zastává názor, že nejčastěji jsou léky vyhazovány z důvodu změny léčba u pacientů.

Podrobné výsledky

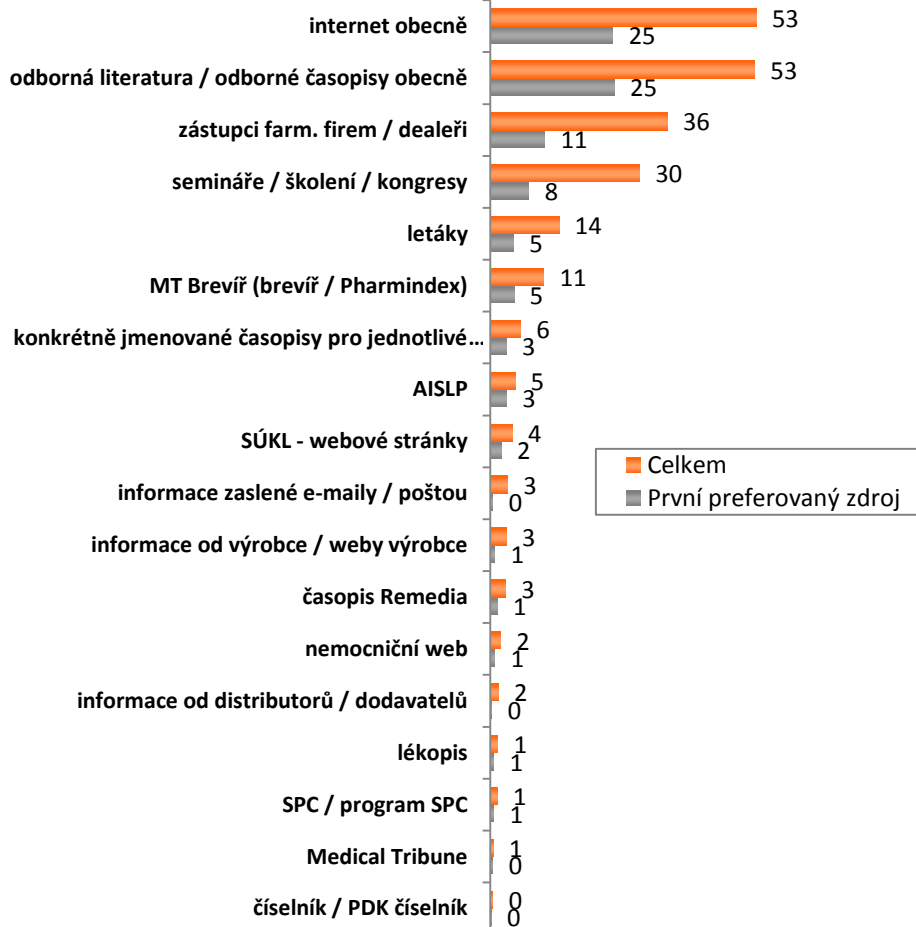
Nejčastěji užívané zdroje informací o léčivých přípravcích

O1. Který zdroj nebo zdroje informací o léčivých přípravcích nejčastěji využíváte? Můžete uvést až tři zdroje, které preferujete (uvedte pořadí dle Vaší preference).

Zdroje informací o léčivých přípravcích

(Factum Invenio 2012, n=1008, možné až tři odpovědi,

údaje v %)

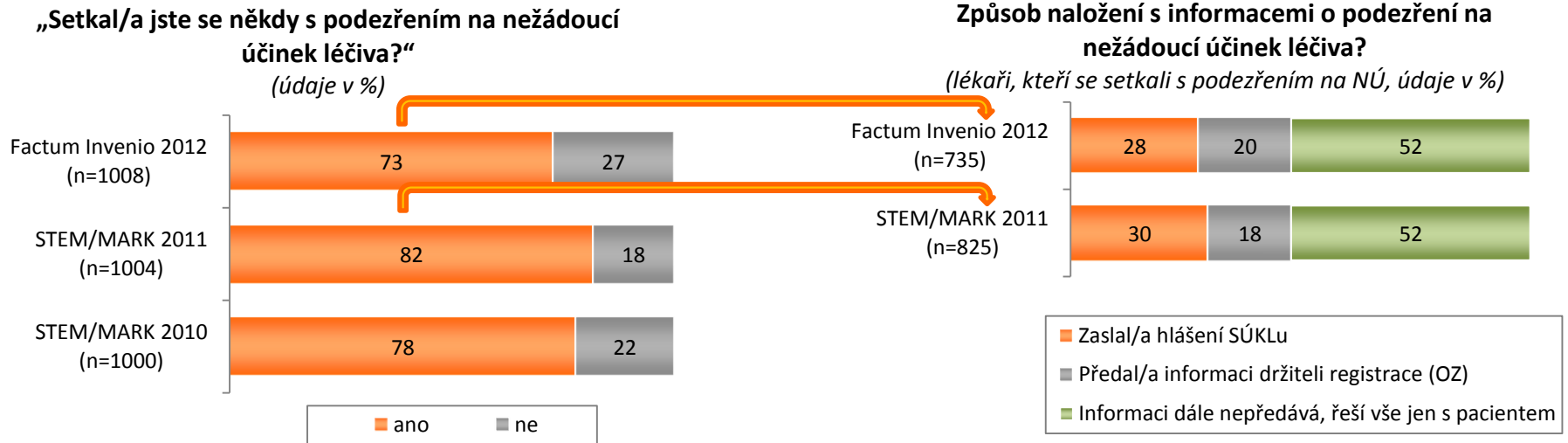

- Jako zdroj informací o léčivých přípravcích využívají lékaři nejčastěji odbornou literaturu / odborné časopisy, internet, zástupce farmaceutických společností a školení / semináře.
- Informace na seminářích získávají častěji soukromí lékaři, z hlediska pohlaví pak lékařky. Ty také častěji než lékaři muži jako informační zdroj spontánně zmiňují farmaceutické reprezentanty. Ze seminářů a školení častěji čerpají informace ambulantní lékaři, ženy-lékařky a lékaři ve věku 41-50 let. Lékaři ve věku do 40 let častěji než jejich věkově starší kolegové zmiňují jako informační zdroj MT Breviř.
- Na webové stránky SÚKL si spontánně rozpomněla jako na zdroj informací 4 % lékařů.

Hlášení nežádoucích účinků léčiva

O2. Setkal/a jste se někdy s podezřením na nežádoucí účinek léčiva? (Jedna odpověď)

O2a. Jakým způsobem jste s touto informací / informacemi naložil/a ? (Jedna odpověď).

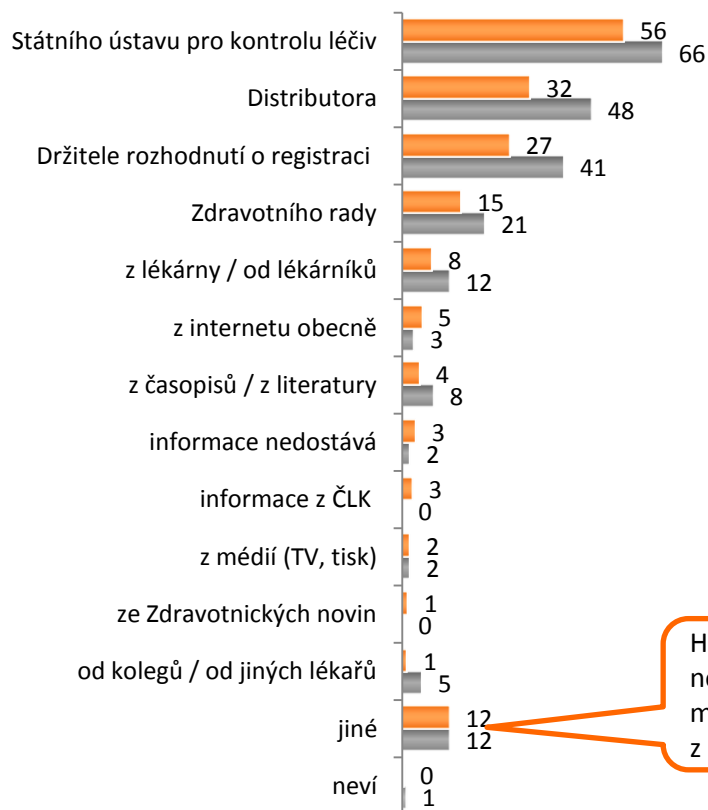
- Téměř tři čtvrtiny lékařů (73 %) se někdy během své praxe setkaly s podezřením na nežádoucí účinek léčiva.
- Častěji se s podezřením na nežádoucí účinky setkali lékaři nemocniční než čistě ambulantní a zaměstnanci (soukromých i státních zařízení) než soukromí lékaři.

- Polovina lékařů (52 %), která se setkala s podezřením na nežádoucí účinky léků, informaci dále nepředává a řeší vše s pacientem.
- Více jak čtvrtina lékařů (28 %) zaslala hlášení SÚKLu, pětina předala informaci držiteli rozhodnutí o registraci.
- Hlášení SÚKLu podali častěji nejstarší lékaři (61 a více let) a lékaři zaměstnaní ve státním zdravotnickém zařízení, z hlediska pohlaví pak muži.

Nejčastější způsoby získávání informací o bezpečnostním riziku léčiva nebo stažení léčiva z důvodu závady jakosti

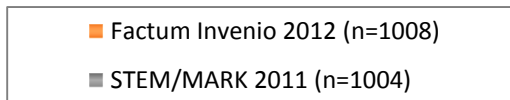
O3. Informace o bezpečnostním riziku léčiva nebo stažení léčiva z důvodu závady jakosti nejčastěji získáváte prostřednictvím: (Možno více odpovědí)

Kde nejčastěji získávají lékaři informace o bezpečnostním riziku léčiva nebo stažení léčiva z důvodu závady jakosti (údaje v %)

- Lékaři nejčastěji získávají informace o bezpečnostním riziku léčiva nebo o stažení léčiva z důvodu závady jakosti od SÚKLu (56 %), dále pak od distributora léčiv (32 %) a držitele rozhodnutí o registraci (27 %)

Hygienická služba,
nemocniční hlášení,
managementu,
z MÚ, poštou

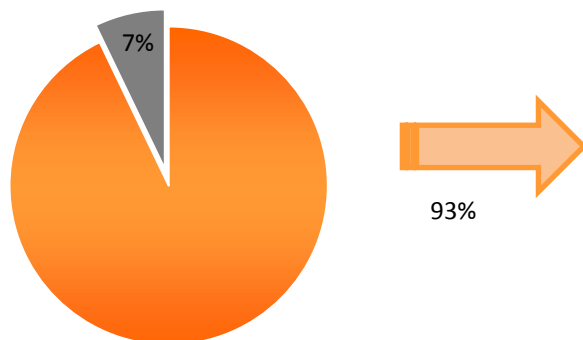

Používání internetu. Hodnocení přehlednosti internetových stránek SÚKL a srozumitelnosti zveřejněných informací

O4a. Používáte Internet? (Jedna odpověď)

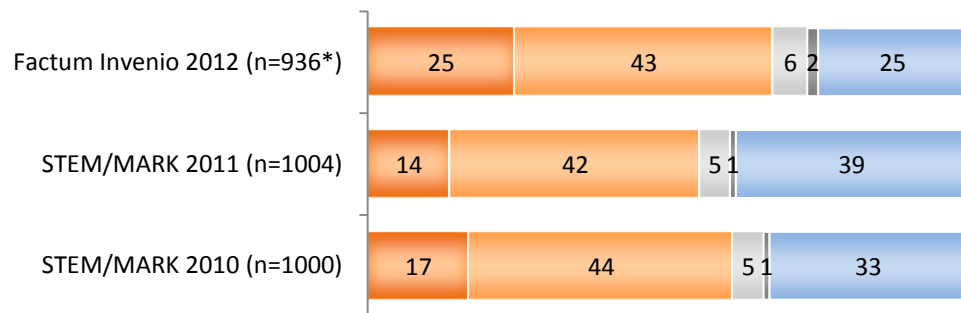
O4b. Je pro Vás internetová stránka SÚKL (www.sukl.cz) přehledná a zde zveřejněné informace srozumitelné? (Jedna odpověď)

Používání Internetu mezi lékaři
(Factum Invenio 2012, n=1008, údaje v %)

- Internet používá většina lékařů (93 %).
- O něco méně často užívají Internet ambulantní lékaři a lékaři se soukromou praxí.

Je pro lékaře internetová stránka SÚKL přehledná a zveřejněné informace srozumitelné?
(údaje v %)

■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne ■ Stránky neznám

- Více jak dvě třetiny lékařů, kteří používají Internet, považují internetové stránky SÚKL za přehledné a zveřejněné informace za srozumitelné (rozhodně ano 25 %, spíše ano 43 %).
- Čtvrtina lékařů však tyto stránky nezná, častěji se jedná o zaměstnance státního zdravotnického zařízení.

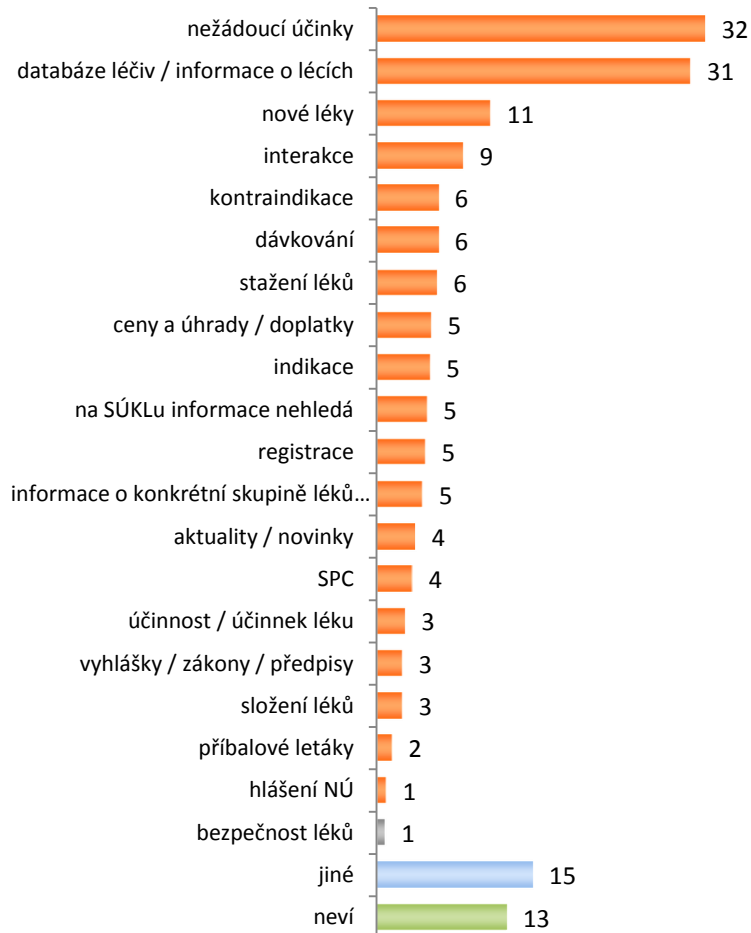
* V letech 2010 a 2011 byli dotazováni všichni respondenti, v roce 2012 respondenti, kteří používají Internet.

Nejčastěji vyhledávané informace na internetových stránkách SÚKL

O4c. Jaké informace na webové stránce SÚKL nejčastěji využíváte/vyhledáváte. Řekněte mi, prosím, tři hlavní typy informací, které zde hledáte.

Nejčastěji vyhledávané informace na internetových stránkách SÚKL?

(Factum Invenio 2012, lékaři, kteří znají internetové stránky SÚKL, možnost 3 odpovědí, n=703, údaje v %)

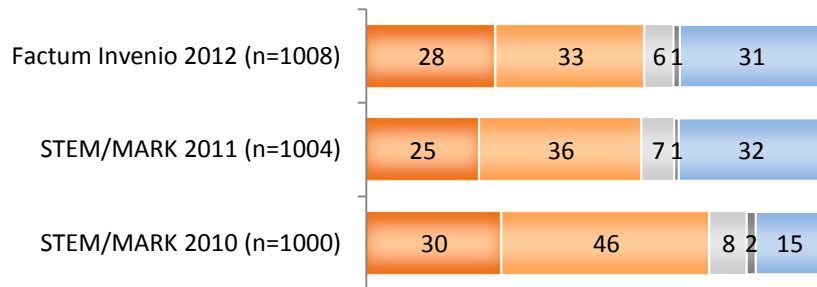
- Lékaři, kteří znají internetové stránky SÚKL, na nich nejčastěji vyhledávají informace o lécích (31 %) a informace nežádoucích účincích léků (32 %).**
- Databázi léčiv / informace o lécích na této webové stránce hledají především čistě nemocniční lékaři, informace o nežádoucích účincích si zde dohledávají spíše mladší lékaři (do 50 let) a zaměstnanci státních zdravotnických zařízení.*
- Více jak desetina lékařů na internetových stránkách Státního ústavu pro kontrolu léčiv hledá informace o nových lécích.**

Hodnocení lékového bulletinu Farmakoterapeutické informace

O5. Považujete lékový bulletin Farmakoterapeutické informace, vydávaný Státním ústavem pro kontrolu léčiv, za zdroj objektivních informací, které využíváte ve své běžné praxi? (Jedna odpověď)

Je bulletin Farmakoterapeutické informace považován lékaři za zdroj objektivních informací, které lékaři využívají v běžné praxi?

(údaje v %)

■ Určitě ano
 ■ Spíše ano
 ■ Spíše ne
 ■ Určitě ne
 ■ Bulletin FI nečte

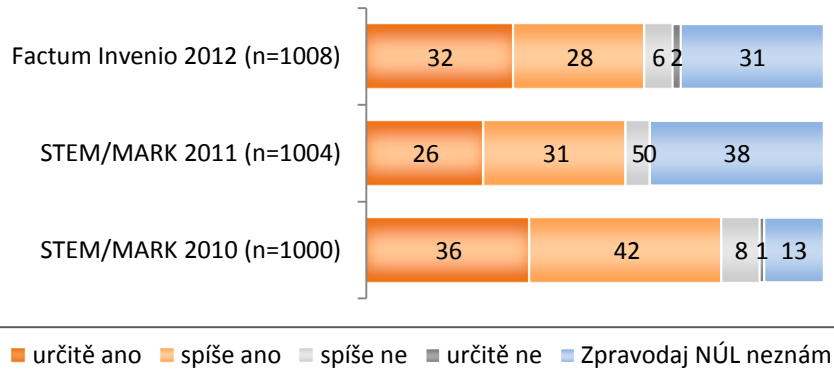
- Lékový bulletin Farmakoterapeutické informace čtou více jak dvě třetiny lékařů (69 %). V porovnání s loňským rokem nedošlo k významným změnám.
- Bulletin častěji nečtou mladší lékaři do 40 let.
- Za zdroj objektivních informací, které využívají během své praxe, označuje tento bulletin 61 % lékařů (rozhodně ano 28 %, spíše ano 33 %).

Hodnocení informačního zpravodaje Nežádoucí účinky léčiv

O6. Považujete informační zpravodaj Nežádoucí účinky léčiv (NÚL), vydávaný Státním ústavem pro kontrolu léčiv, za zdroj objektivních informací, které využíváte ve své běžné praxi? (Jedna odpověď).

Je informační zpravodaj Nežádoucí účinky léčiv (NÚL) považován lékaři za zdroj objektivních informací, které lékaři využívají v běžné praxi?

(údaje v %)

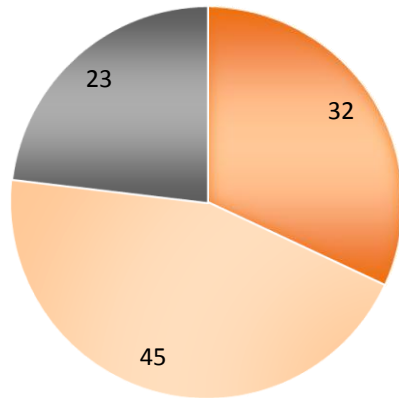
- Informační zpravodaj Nežádoucí účinky léčiv zná **69 % lékařů**. V porovnání s loňským rokem tento podíl vzrostl o 7 procentních bodů.
- Častěji jej neznají opět mladší lékaři do 40 let.
- Šest lékařů z deseti hodnotí informační zpravodaj NÚL jako zdroj objektivních informací, které využívají během své praxe (rozhodně ano 32 %, spíše ano 28 %).

Vliv reprezentantů farmaceutických firem na preskripci

O7. Do jaké míry si myslíte, že Vaši preskripci ovlivňují návštěvy reprezentantů farmaceutických firem?

Vliv reprezentantů farmaceutických firem na preskripci

(Factum Invenio, n=1008, údaje v %)

- k jejich doporučením přihlížím
- k jejich doporučením přihlížím výjimečně
- jejich doporučení neberu v úvahu

- Více jak tři čtvrtiny lékařů připouští jistý vliv návštěv farmaceutických reprezentantů na jejich preskripci – 32 % lékařů k jejich doporučením přihlíží a 45 % lékařů k doporučením sice přihlíží, ale pouze výjimečně. Doporučení farmaceutických reprezentantů častěji zohledňují starší lékaři (ve věku 61 let a více).
- Necelá pětina (23 %) doporučení farmaceutických reprezentantů nebere v úvahu. Častěji se jedná o čistě ambulantní lékaře, ženy než muže a lékaře z Olomouckého kraje.

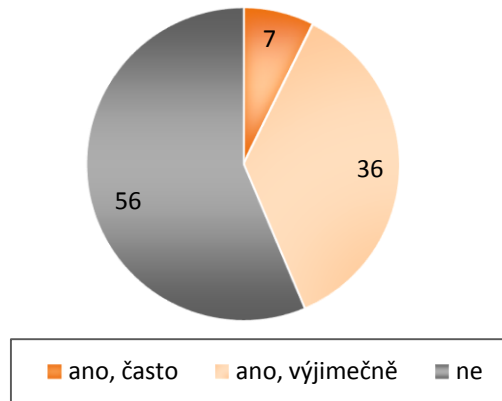
Způsob naložení s nepoužitými léčivý

O8. Stává se, že k Vám do ordinace nosí pacienti nepoužité léky určené k likvidaci?

O9. Z jakého důvodu, podle Vaší zkušenosti, lidé nejčastěji vyhadují nepoužitá léčiva? (Jedna odpověď).

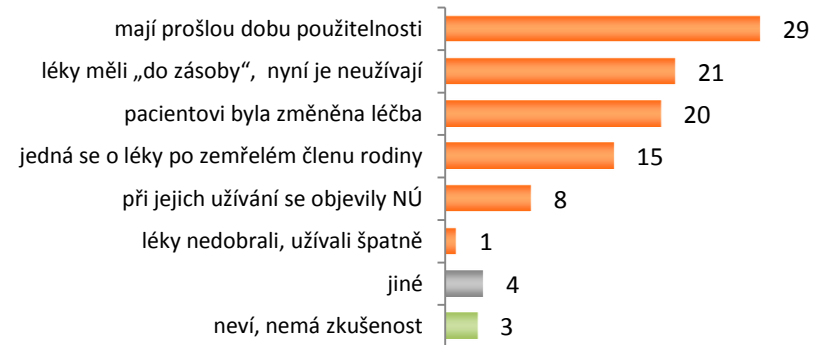
Nosí pacienti do ordinace nepoužité léky určené k likvidaci?

(Factum Invenio, n = 1008, údaje v %)

Předpokládané důvody vyhazování nepoužitých léčiv ze strany pacientů?

(Factum Invenio 2012, n=1008, možnost 1 odpovědi, údaje v %)

- S tím, že by pacienti nosili nepoužité léky určené k likvidaci do ordinace lékaře, se setkává 43 % lékařů – 7 % často, 36 % výjimečně.
- Častěji se s tímto jevem setkávají lékaři ve věku 41-50 let v porovnání s jinými věkovými skupinami.

- Podle tří lékařů z deseti lidí nejčastěji vyhadují nepoužitá léčiva z důvodu prošlé doby použitelnosti, podle pětiny lékařů je lidé nejčastěji vyhadují proto, že je měli doma do zásoby a nyní je již neužívají a přibližně stejný podíl lékařů zastává názor, že nejčastěji lidé léky vyhadují, protože jim byla změněna léčba.

Přílohy

Dotazník

Lékaři

Úvod: Názory a postoje lékařů k otázkám farmakoterapie a lékové politiky

S1. Byl(a) byste ochoten(a) se tohoto projektu rovněž zúčastnit? Nezdrím vás déle než 5-7 minut.

1. Ano
2. Ne Ukončit rozhovor

S2. Odbornost lékaře, (připojit z dtb, proměnná spec. 1)

Pokyn operátorovi: Ověřte správnost specializace z levého okna, popřípadě doplňte)

1. Specializace souhlasí
2. Specializace nesouhlasí – správný údaj je, vyplňte

S3. Jaký je typ vaší praxe:

1. Čistě ambulantní
2. Převážně ambulantní
3. Převážně nemocniční
4. Čistě nemocniční

1. Jaký zdroj nebo zdroje informací o léčivých přípravcích nejčastěji využíváte? Můžete uvést až tři informační zdroje, které preferujete (uveďte pořadí dle Vaší preference).

Otevřená otázka, nenabízet!

1. zdroj:
2. zdroj:
3. zdroj:

2. Setkal/a jste se někdy ve své praxi s podezřením na nežádoucí účinek léčiva?

- A;) ano (na otázku 2a)
- b) ne (na otázku 3)

2a. Jakým způsobem jste s touto informací/informacemi naložil/a?

- a) zaslal/a jsem hlášení Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv
- b) předal/a jsem informaci obchodnímu zástupci (reprezentantovi) firmy, která je držitelem rozhodnutí o registraci léčiva
- c) informaci dále běžně nepředávám, řeším vše jen s pacientem

3. Informace o bezpečnostním riziku léčiva nebo o stažení léčiva z důvodu závady v jakosti získáváte nejčastěji prostřednictvím:

Možnost více odpovědí

- a) zdravotního rady
- b) Státního ústavu pro kontrolu léčiv
- c) Distributora léčiv
- d) Držitele rozhodnutí o registraci (obvykle výrobce)
- e) Z jiných zdrojů – uveďte:

4a. Používáte Internet?

- a) ano, Internet používám (na otázku 4b)
- b) ne, Internet nepoužívám (na otázku 5)

4b. Je pro Vás internetová stránka SÚKL www.sukl.cz přehledná a jsou zde zveřejňované informace srozumitelné?

- a) určitě ano (na otázku 4c)
- b) spíše ano (na otázku 4C)
- c) spíše ne (na otázku 4C)
- d) určitě ne (na otázku 4C)
- e) tuto stránku neznám (na otázku 5)

4c. Jaké informace na webové stránce SÚKL nejčastěji využíváte/vyhledáváte?

Uveďte, prosím, tři hlavní typy informací, které zde hledáte.

Otevřená otázka.

1. typ informací:
2. typ informací:
3. typ informací:

5. Považujete lékový bulletin Farmakoterapeutické informace, vydávaný Státním ústavem pro kontrolu léčiv, za zdroj objektivních informací, které využíváte při své běžné praxi?

Jedna možnost odpovědi

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne
- e) Bulletin FI nečtu

6. Považujete informační zpravodaj Nežádoucí účinky léčiv, vydávaný rovněž Státním ústavem pro kontrolu léčiv, za zdroj objektivních informací, které využíváte ve své běžné praxi?

Jedna možnost odpovědi

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne
- e) Zpravodaj NÚL neznám

7. Do jaké míry si myslíte, že Vaši preskripci ovlivňují návštěvy reprezentantů farmaceutických firem?

- a) k jejich doporučením přihlížím
- b) k jejich doporučením přihlížím výjimečně
- c) jejich doporučení neberu v úvahu

Dotazník

8. Stává se, že k Vám do ordinace nosí pacienti nepoužité léky určené k likvidaci?

- a) ano, výjimečně
- b) ano, často
- c) ne

9. Z jakého důvodu, podle Vaší zkušenosti, lidé nejčastěji vyhazují nepoužitá léčiva?

- a) mají prošlou dobu použitelnosti
- b) při jejich užívání se objevily nežádoucí účinky
- c) pacientovi byla změněna léčba
- d) jedná se o léky po nějakém členu rodiny, který již zemřel
- e) léky měli doma „do zásoby“ a nyní je již neužívají
- f) z jiného důvodu

Na závěr ještě několik demografických údajů

S4. Jaká je vaše zaměstnanecká pozice?

- 1. Soukromý lékař
- 2. Zaměstnanec soukromého zdravotnického zařízení
- 3. Zaměstnanec státního zdravotnického zařízení

S5. V jakém regionu pracujete?

- 1. Praha
- 2. Středočeský
- 3. Jihočeský
- 4. Plzeňský
- 5. Karlovarský
- 6. Ústecký
- 7. Liberecký
- 8. Královéhradecký
- 9. Pardubický
- 10. Vysočina
- 11. Jihomoravský
- 12. Olomoucký
- 13. Zlínský
- 14. Moravskoslezský

S6. Jaká je velikost města, kde pracujete?

- 1. Vesnice do 999 obyvatel
- 2. Obec s 1000 – 1999 obyvatel
- 3. Obec s 2000 – 4999 obyvatel
- 4. Město s 5000 – 19 999 obyvatel
- 5. Město s 20 000 – 99 999 obyvatel
- 6. Velkoměsto nad 100.000 obyvatel

S7. Kolik je vám let?

S8. Zaznamenejte pohlaví dotázaného:

- 1. Muž

Žena

Děkují za vaše odpovědi a čas věnovaný tomuto výzkumu.

Pro organizaci SÚKL připravila společnost Factum Invenio

František Knobloch
Account Manager

Factum Invenio, s.r.o.

člen skupiny ppm factum

Office Park Nové Butovice / A

Bucharova 1281/2, 158 00 Praha 13

Mobil: +420 731 403 653

Tel.: +420 233 111 105

Fax: +420 233 111 002

e-mail: knobloch@ppmfactum.cz

www.factum.cz

